

ΑΓΓΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ JACQUES CEJMBRES

Τ' ΩΡΑΙΟΤΕΡΟ ΚΟΧΥΛΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

(Αφιερώνεται σ' όλους τους μακρινούς συλλέκτες βιβλίων, χειρογράφων, εικόνων, μπιμπελό, όπλων κλπ. άντικειμένων)

Π' όλους τους συλλέκτες κοχυλιών στην Άγγλία, ο πιο διάσημος ήταν ο Τζόν Μάκ Μυρραϊή.

Είχε γράψει πολύτιμες μελέτες για τα παράξενα κοχύλια της Χιλής και τα μοναδικά στρείδια της Αβάδου, στα στενά των Λαφθανβίλιον, και είχε συλλέξει, σ' διάστημα τριάντα ετών, τα πιο σπάνια κοχύλια του κόσμου.

Η συλλογή του αυτή ήταν μοναδική και το Βρετανικό Μουσείο είχε ζητήσει και 'επιανάληψη να την αγοράσει αντί χιλιάδων λιρών.

Αλλά ο Μάκ Μυρραϊή, δεν ήθελε να χωριστεί την πολυτιμή συλλογή του ένοσφ ζωής. Μόνο μετά το θάνατό του, θα την κληρονομούσε το Μουσείο.

Μά ήταν ένα θαύμα αλήθεια η συλλογή αυτή. Έβλεπε κανείς άρραθιασμένα με τάξη και με στοργή, μέσα στις χρυσάλευνες βιτρίνες, τα πιο σπάνια και τα πιο όμορφα κοχύλια και όστρακα του κόσμου.

Τι σχήματα φανταστικά, τί χρώματα παραμυθένια, τί άποχρώσεις όνειρώδεις!...

Για να μωρέσει να τα βρει όλα αυτά τα θαυμάσια άριστουργήματα της φύσης, ο Μυρραϊή ταξίδευσε πολύ. Ξόδεψε άλίγητα, κοιμήθηκε, ταλαιπωρήθηκε.

Μά έννοιονθε τόση μεγάλη εύτυχία, όταν κοιτάζε τώρα κι' εθαύμαζε τη λαμπρή του και τόσο άφοιβαλήροτη συλλογή. Κι' άπερηφάνευταν τόσο, όταν έβλεπε και τους άλλους να τη θαυμάζουν. "Α, άνήγαγε, αλήθεια, σ' αυτή μερικά κοχύλια που και οι πιο σπουδαίοι φρονιδοί και σοφοί δεν θα μπορούσαν να τ' άποκτήσουν ποτέ.

"Ένα άπόγευμα, ο Μυρραϊή, άφού έβλε τον καφέ του, πήρε ένα επιστημονικό περιοδικό, κάθισε σ' ένα πολυθρόνα κι' άρχισε να διαβάει.

"Έξαφνα άφησε μια κραυγή πόνου.

Η νεαρή Ξανθή γραμματέας του, η όποια βρισκόταν πλάι του, γύρεσε άμέσως, τον κοιτάζε με άπορία και τον ρώτησε:

—Τι έχετε, κύριε;

Ο Μυρραϊή έκανε μια κίνηση λίγο νευρική κι της απάντησε:

—Μην άνησυχείτε, δεσποινίς Κίνγκχαμ, δεν είναι τίποτε.

"Ύστερα πήρε από ένα σιντερέμιο κοντά ένα τοιγάρο, το άναψε κι' έξακολούθησε να διαβάει το περιοδικό. Αλλά τα χέρια του έτρεμαν. Και δεν μπορούσε να ξεκολλήσει το βλέμμα του από την χωματιστή εικόνα ενός σπανιοτάτου κοχυλιού, τη δημοσιευμένη στο περιοδικό αυτό. Το όμορφο εκείνο κοχύλι άνηγε στον Ντάνελ Χάβινς, ένα συλλέκτη έπίσης κοχυλιών, που κατοικούσε στο Σίντνεϋ και με το όποιο ο Μυρραϊή είχε πολλές φορές άλληλολογηθεί και άντιλλάξει διάφορα κοχύλια, μεγάλης άξίας.

Ο Μυρραϊή είχε, καθώς είπαμε, την πλουσιότερη συλλογή κοχυλιών. Κι' όμως, σήμερα ήταν ύποχρεωμένος να άμολογήσει πως κινήθηκε.

Το νέο αυτό κοχύλι του Χάβινς, ξεπερνούσε σ' λαμπρότητα κάθε άλλο του είδους του, κάθε παράμοιο που είχε στη δική του συλλογή ο Μυρραϊή.

Ήταν ένα θαύμα, ένα όνειρο, το κοχύλι του Χάβινς.

Η άναλογίες του, τα χρώματά του, η λεπτότης των άγκυθιών του και ή λάμψη του, το έκαναν να ξεχωρίζει σαν ένα μοναδικό θαλασσινό άριστούργημα.

Ο Μυρραϊή σφάγγισε το κáθηδρο μετάωπό του και σηκώθηκε.

Τού φωνάτταν πως το πάτωμα γλιστρούσε κάτω άπ' τα πόδια του. Όλη του σχεδόν την παρουσία την είχε θυσιάσει για τη διάσημη συλλογή του, για την όποια ήταν τόσο περήμανος.

Είχε πολιταξιδεύσει, είχε καταξοδεντεί, είχε κατοικουραστεί.

Και να που τώρα, στην ήλικία των πενήντα πέντε χρόνων, του ήταν γραφτό να μείνει έξω από τους πόδες της θύρας του κι' όλοι του οι κόποί ήταν μάταιοι, άφού αυτός ο Χάβινς είχε άποκτήσει ένα κοχύλι μοναδικό, άνεκτίμητο.

Ο Μυρραϊή ντύθηκε γρήγορα και νευρικά και βγήκε έξω.

Πήγε ως το πάρκο της πόλεως κι' άρχισε να περπατάει πάνω—

κάτω και να στριφογυρίζει άμέτρητες φορές γύρω άπ' τη μικρή του λίμνη, στα ήσυχα νερά της όποιας γλιστρούσαν βάρκες, γεμάτες νέους και νέες, πρόσχαρες και γαλασσές.

Καθώς περπατούσε, ο Μυρραϊή σκεφτόταν:

«—Όσα κι' άν του προσφέρουν του Χάβινς, δεν θα το δώσω αυτό το περίφημο κοχύλι, Θεέ μου! Τι να κάνω; Τι να πρέσει να γίνει δικό μου αυτό το κοχύλι ή να λείψη από τον κόσμο. Θα πωλλελάθω, ή' άρρωστήσω άπ' τον καυμό μου...»

"Έβριγε κατόπιν από το πάρκο, άγόρασε μια εφημερίδα και κένταζε τα δρομολόγια των βασιρών.

"Ύστερα, γύρισε γρήγορα στο σπίτι του και φώναξε τον κωμοιέρη του:

- Έτοιμάσε, που είπε, άμύσως τις βαλίτσες μου. Φεύγω.
- Θά με πάρη μαζί του ο κύριος; ρώτησε ο κωμοιέρης.
- Όχι, Γασπάφ. Φεύγω μόνος.
- Ο κύριος φεύγει μακριά;
- Και πολύ μακριά, στο Σίντνεϋ της Αυστραλίας.
- Και τότε φεύγει ο κύριος;
- Απόψε. Στις έφτά.

***

"Έπειτα από ταξίδι όλόκληρον εβδομάδων, ο Μυρραϊή έφτασε τέλος στο Σίντνεϋ και τράβηξε και τ' εθελαν για το σπίτι του Χάβινς.

Ο Αυστραλιανός σοφός, ήταν ένας άνδρας ψηλός, αδύνατος, με πρόσωπο ήλακαμμένο και λίγο αστηρό, αλλά με βλέμμα λαμπρό και έξυπνο.

Μόλις έμαθε το όνομα του επισκέπτου του, τινάχτηκε όρθιος.

Ήπιζε το Μυρραϊή στην άγκυλιά του μ' ειλκρινή συγγίνηση και του είπε:

—Γιατί δεν με προσεδοποιήσατε για την άφιξή σας, άγαπητέ συνάδελφε; Θα κινήτοιαόσα δλο τον επιστημονικό κόσμο. Είπε πολύ θλιβερό, έσεις, ένας από τους πιο διάσημους κοχυλιολόγους του κόσμου, να άποθιθασίστε στο έδαφος της πατρίδος μας σαν ένας κοινός θνητός. Αλλά δεν είναι ποτέ άσργά. Θα τα διορθώσω όλα.

Ο Τζόν Μάκ Μυρραϊή, ο σοφός "Άγγλος, έκανε μια ύπόκληση κι' απάντησε με μετριοφροσύνη στον έγκάρδιο κι' ένθουσιώδη Αυστραλιανό:

—Εύχαριστώ για τη μεγάλη σας καλωσύνη, άγαπητέ μου συνάδελφε. Μά σας παρακαλώ να μην κάμετε τίποτε άπ' όσα μου είπατε. Ήρθα εδώ για διάφορες μελέτες και πρωτιώ την ήσυχία και τη γαλήνη. Μου άρκει άλλωστε ή θεαμή σας ύποδοχη.

—Όπως θέλετε, άγαπητέ μου συνάδελφε, είπε ο Χάβινς, προσφέροντας ούζω στον Μυρραϊή.

Κατόπιν ο "Άγγλος σοφός παρακάλεσε τον συνάδελφό του να του δείξει τη συλλογή του.

Ο Χάβινς δέχτηκε με μεγάλη προθυμία. Πέρασαν σ' μια μεγάλη αίθουσα κι' έκει σιγά—σιγά, με μεγάλη προσοχή, με κινήσεις άπαλές, χαϊδευτικές, άφωνα, σαν ένας άληθινός γνώστης του εύθραυστου εκείνου θησαυρού, ο "Άγγλος συλλέκτης θαύμασε τα διάφορα πολύτιμα κοχύλια του Χάβινς, όλα όμορφα, όλα σπάνια σ' σχήματα και σ' χρωματισμούς, άλλ' όχι σπανιότερα από τα κοχύλια της δικής του συλλογής.

Κατόπιν, μ' ένα ύφος ίσηρόφωνο και μυστηρώδες μαζί, ο Χάβινς άδήγησε τον Μυρραϊή μπροστά σ' ένα ξεχωριστό μικρό βιτρίνα.

—Εδώ, είπε, φυλάω τα πιο σπάνια κοχύλια, τους άγκυθιστούς σπονδυλούς με τα διάφορα χρώματα, που τους βρίσκουν με τόση διακολία στον Ίνδο Ύκεανό. Ξέρω, κύριε Μυρραϊή, τί μοναδικά, τί περίφημα δείγματα αυτού του είδους έχετε στη συλλογή σας, αλλά είμαι βέβαιος, πως δεν είναι δυνατόν να έχετε ένα θαύμα, σαν κι' αυτό εδώ.

Και έδειξε στον "Άγγλο συνάδελφό του τ' όμορφοτερο κοχύλι, από όσα είναι γνωστά στον κόσμο.

Ο Μυρραϊή, άκίνητος σαν σπαλι που μυρίζεται το κνήρι, συγκινημένος βαθειά, με κομμένη την πνοή, κοιτάζε άνάμεσα από το τζάμι της βιτρίνας τ' όμορφοτερο κοχύλι του κόσμου, εκείνο άκριθός ποίχε δει στο περιοδικό και τον είχε άναστατώσει.

—Θαμιάσιο!... ψιθίρισε. Μου έπατρέπετε να το θαυμάσω από

Κάθισε σ' ένα πολυθρόνα κι' άρχισε να διαβάει...

πό κοντά :

Ο Χάβωνας άνοιξε προθέμια τη βύθια και πήρε αγά—αγά στα χέρια του το ύπερσοχο κοχύλι, το σκεπασμένο μ' ένα είδος άγραπθών, ποθιμαζαν με μακροία και σγουρά ροδοστράσινα απολιθωμένα μαλλιά μιας νεράιδας του άπειρου.

Τό σμίωσε λίγο, για να φωνή καλύτερα στο φώς, και γυρίζοντας στο Μυρραϊή, τού είπε :

—Τό κοχύλι αυτό τό βρήκε στις άκτές του Ίνδικου Ωκεανού, σιμά στο Κιμπεράλ, ένας φτωχός άνθρωπος, όνομαζόμενος Ντάδισον. Τό άγόρασα απ' αυτόν άκριτά άκριτά.

—Είπε ένας σπάνιος θησαυρός, μουχούρισε ό Μυρραϊή, με φωνή πικυμένη απ' τη συγκίνηση και τη ζήλεια κι' άπλωσε τό χέρι του για να τό πάρη και να τό εξετάση από κοντά.

Ο Χάβωνας τού τό έδωσε.

Καθώς τό στεφογύριζε τόρα στο χέρι του ό Μυρραϊή, τά δάχτυλά του άρχισαν να τρέμουν κι' έξαφνα, χωρίς να τό φαντάζεται, χωρίς να τό περιμένη κανείς, τό κοχύλι τού ξέφυγε, τού γλύστρησε, έπεσε κάτω κι' έγινε χίλια κομμάτια!

Μιά διπλή κραυγή, μία διπλή βλαστήμια άκούστηρε.

Μιά ήταν άργά πια.

Η καταστροφή είχε συντελεσθεί.

Ο βασιλεύς τών κοχυλιών δεν άξιζε πια μία πεντάρα, έτσι πούζε θρηυματισθεί.

Ο Χάβωνας είχε χάσει τό χρόμια του και τη φωνή του απ' τη συγκίνήσά του.

Ο Μυρραϊή, τραβοίσε τά μαλλιά του και με τά δύο του χέρια

—Φτάνει ή ύπερβολική μου συγκίνησης, έπανηλάμβανε κάθε τόσο, ή μεγάλη μου συγκίνησης!...

***

Αίτες ημέρες πέρασαν άκόμα, Άπελιωμένοι, ζητώντας χ'ίτες φορές συγκίνηση για τό λάθος του, σπαρασσόμενος από τύψεις, ό Μυρραϊή άποχωρέθηκε τόν Χάβωνας κι' έφυγε για την Άγγλία. Δεν είχε πια, καθώς έλεγε, καμιά διάθεση για επιστημονικές έξερευνήσεις.

Κι' όταν τό ύπερσοχάεινιο, στο οποίο έτέβαινε, βρισκόταν μακρού απ' την Αυστραλία, ό Μυρραϊή παρουσιάστηκε στο κατώστρωμα άμαίως, κομψός, κοιθωνίας ως τις πιο μικρές ίνες της ύπάρξεώς του την χαρά της ζωής, βέβαιος πια πως καμιά άλλη συλλογή κοχυλιών στον κόσμο δεν θα μπορούσε να συγκοιστή με τη δική του, άφου...

... Άφου είχε ταξιδεύσει σκοπίμως και είχε πάρει σκοπίμως τό ύπερσοχο, τό μοναδικό, τό θεοτέσιο κοχύλι τού Χάβωνας!

ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΣΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΒΛΕΠΕΙ ΜΕ ΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΤΟΥ!

Στην Άγγλία ύπάσχει ένας καθηγητής της φιλολογίας, ό οποίος εινε προικισμένος με την ύπερφυσική ικανότητα να βλέπη σ' απόστασι χιλιάδων χιλιομέτρων με τη φαντασία του, και να ξέρη τί γίνεται ή τί έγινε σ' οποιοδήποτε σημείο της γής.

Άπ' την ημέρα που ή Άγγλικές εφημερίδες έγραψαν εκτενάς για τις ύπερφυσικές ικανότητες τού καθηγητού Λιττλ Τζόν —αυτό εινε τό όνομά του— χιλιάδες χιλιάδων επιστολών τόν κατακλύζον, προσερχόμενες από διάφορα μέρη της ήφηνίου και από ανθρώπους που ζητάνε τη βοήθειά του.

Ένας Άγγλος μεροκομητίας, εργατιστημένος στην Κίτρο, τού γράφει, ότι πρό καιρού μέσα από την κοιλιά κάποιας γελάδας, όταν τη σπάζανε, έπεσε μία άλλόκοτη πέτρα, ή οποία είχε υπερφυσικές ιδιότητες, πρό πάντων θεοκρατητές. Μία μέρα όμως την βρήκε επάνω στο γραφείο τού κτηματίου τό παιδάκι ενός ύπηρετού του, την έπηρε να παίξη και την έχασε. Και τόρα ό κτηματίας γράφει στον άνθρωπο που βλέπει με τη φαντασία του, παρακαλώντας τον να τού βοηθί την μαγική πέτρα.

Μιά γυναίκα πάλι από την Έλβετία παρακάλεσε τόν Άγγλο καθηγητή να της βοηθί τό παιδάκι της που χάθηκε τελευταία.

Ο μίστερ Λιττλ Τζόν της απάντησε, ότι τό παιδί της της τό κλέψανε τοιγάνοι και συγχρόνως της έγραψε οδηγίες που και πώς να τό βοηθί.

Ένας Άφρικανός τέλος παρακαλεί τόν καθηγητή να τόν βοηθήση να βοηθί κάποιον μυθικό θησαυρό τών Ζουκού, που εινε κρυμμένος στη Ζουγάλα της Άφρικής.

Και ή επιστολής καταφθάνουν σαφηρόν στον Άγγλο καθηγητή.

ΕΥΘΥΜΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΕΙΔΑ... ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ

Ήμιονα 'ς ένα μεγαλότατο μαλάκι
Και 'βρέθη' άξαρνα 'ψηλά εις τά ούρανα...
Μέσα σέ καιτό τό έναιέρω βαγόν
'Εγίφριζαν άμπρός μου οι κόσμοι σά ροδάκια!
Και τόσο, που μου ήρθε μία φρικτή σκουτούρα.
Σ' εκείνη τη άτέλειστη άνωκοπούρα.

'Εβλεπα από κάθε ούλιος τούς άστέρους,
Τόν Ήλιο, τη Σελήνη, τόν Έρμη, τόν Άρη,
Και άλλο ένα κλήθος, στρουγγυλό 'σά σαφίρες,
Σπιαμένω μέσ στον ούρανό με τόση χάρη,
'Όστε που 'πίστεψα κι' εγώ εις τό Θεό μου
Κ' είπα : —'Εκείως θέλωσε και τόν έαυτό μου!...

'Εστροφούριζαν έκεινοι ούλοι οι κόσμοι,
Κ' εγώ μονάχος έστεκόμουν στον άέρα,
Τόσο που μου έξέφυγε και είπα : —Δός μοι
Παστό, και να κουνήσω ούλο τόν αίθέρα!
Είπα τόν ίδιο λόγο με τόν Άρχιμήδη,
Μά καιός τό είπε μόνο για της γής τ' άστρεΐδι!

'Ός τόσο άνέβανα 'ψηλά 'ψηλά έλο ένα,
Κι' άρχισαν να θαμπαίνουνε τά δύο μου μάτια
'Ήθελ' άκούμα μιλία... ως τριάντα ένα,
Για ν' άνεβώ εις τά ούρανα καλύπτα
'Εκεί, έλεγα, θα 'βρω τόν ήμιστο Θεό μου,
Τό τάγμα τών άγγέλων, και κάθε 'δού μου!...

Αι fine, άνέβηκα εις τού Παράδεισου τη θύρα,
Κι' άκαρτερούσ' από 'Ξο για να μου άνοΐζουν...
Σάρου γροκάσι να χτυπήη μία σάρια,
Ν' άνοΐξη μία πόστα, και να με τραβήξουν
—Είσα, μου λένε, μονάχος σου ; —Ναι, τούς είπα...
'Εμια λοιπόν, για να σαρήξοιμς την τράπα!

'Εμπήρα! 'Ω Παναγιώτατε Θεέ μου!
—Γιατί τόν είχα πού άμπρός μου, τόν 'θωρούσα—
Τέτοιον δεν σέ φανταζόμενον ποτέ μου
'Ανδρείο... ήμέστατε!... ούτε 'μπορούσα
Να φαντασθί για την προσωπικότητά σου,
Γιατί τί είμαι εγώ έμπρός στην άρεντειά σου;...

Σκεπτός, μου λέει, στο λαμό σου, τοιλύθηρα!
Να μη σου σφ'Ξο μία γροθιά εις τά μουσούδια,
Και σέ μεταμορφώσω στη στιγμή σαν τη μετζίθρα,
'Εκεί που φτεάνετε στη γή σας απ' τά βούδια!
Γιατί άγρότες, τσαφλετάνοι, δολοφόνοι,
Ψεύταις, έπίσοχοι, άσυνάρτητα, μασόνοι!

'Εσύ, μουρέ, μου λέει, είσ' από της γής τά μέρη,
Και μάλιστα κατ'άγεσ' από την 'Ελλάδα!
'Εγώ μουρέ θα έξελιγώ εκείτ' άστέρι,
Πού εκιάντησε σωστά μία σαχμάδα!
Δεν έχετε άλλη δουλειά... ν τ ε μ π ε λ χ α ν ά δ ε ς,
Και δός του πάσα μέρα ούλο και κιαγιάδες.

Γιατί κουνούσα! εγώ ούς έστειλα στη γή μου,
Γιατί δεν ήξερε κανείς που να σάς βάλη,
Και σεις, από την κολασήνη την πολλή μου,
Παρασηκώσατε, κ α ν ά γ η δ ε ς, κερφάλι!
Καλά μου έλεγε της Άλεις και ό Δάντες
Πώς κατανήσατε τού κόσμου οι πιο μπρομπάντες!

'Ετσι μου είπε... απ' τό πόδι εσθής μ' άρπάξει,
Και λέει στους άγίους : —Κόμειτε λίγο τόπο!
Να σφεντονάρω εις τό ύπειρο για χάρη
'Ετοϋτο τό infame είδος τών ανθρώπων!...

Είπε... και 'βρέθηκα εις τό κενό χαμένους...
Ξηρόν... ήμιον στο πάλομά μου ξαπλωμένος!

ΔΗΜ. ΚΟΚΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

- Τόν αγαπάς μη δάνειζε και τόν ποθείς μη σήναζε.
- Τά λίγα λόγια ζάχαρι και τά καθόλου μέλι.
- Τά δανεικά ρούχα ξεστασιά δεν πίνουν.
- Τά πλούτη, αν παν ως τά παιδιά, δέ φτάνουν ως τ' άγγόνα.
- Τ' άρεσκόμμενο τ' ανθρώπου, τό καλύτερο τού κόσμου.
- Τ' άσπρα κατεβάδων τ' άστρα.
- Τά στερνά τιμούν τά κούρα.
- Τό πάθος ειν' άγέρας που σβήνει την αλήθεια.

